

Bruselj, 19.10.2023
COM(2023) 633 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (ES) št. 1007/2009, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2015/1775, o trgovini z izdelki iz tujlnjev

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (ES) št. 1007/2009, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2015/1775, o trgovini z izdelki iz tjunjev

1. Uvod

Sistem EU v zvezi s tjunji

Uredba (ES) št. 1007/2009¹ Evropskega parlamenta in Sveta o trgovini z izdelki iz tjunjev (v nadaljnjem besedilu: Uredba) prepoveduje dajanje izdelkov iz tjunjev na trg EU.

Prepoved trgovine velja za izdelke iz tjunjev, proizvedene v EU, in za uvožene izdelke iz tjunjev. Uredba je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2015/1775², da bi se upoštevale razsodbe Svetovne trgovinske organizacije (STO) v zadevi EC-Seal Products³. Veljavni sistem EU v zvezi s tjunji tako dovoljuje dve izjemi od prepovedi:

- 1) dopušča, da se dajejo na trg izdelki iz tjunjev, pridobljeni z lovom, ki ga izvajajo Eskimi ali druge avtohtone skupnosti, če so izpolnjeni posebni pogoji iz člena 3(1) Uredbe, kakor je bila spremenjena.

Člen 3(1a) iste uredbe, kakor je bila spremenjena, tudi določa, da ko je izdelek iz tjunjev dan na trg EU, mu je priložen dokument, ki potrjuje skladnost s pogoji, določenimi za uveljavljanje „izjeme za Eskime ali druge avtohtone skupnosti“. Potrdilo mora izdati organ, ki ga je v ta namen priznala Evropska komisija, skladno s členom 3 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1850⁴ (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba);

- 2) uvoz izdelkov iz tjunjev je dovoljen tudi, kadar je priložnostne narave in je sestavljen izključno iz izdelkov za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin (člen 3(2) Uredbe, kakor je bila spremenjena).

Obveznosti poročanja v skladu z Uredbo (ES) št. 1007/2009, kakor je bila spremenjena

Člen 7 Uredbe, kakor je bila spremenjena, določa, da države članice do 31. decembra 2018 in potem vsaka štiri leta Komisiji predložijo poročilo o ukrepih, sprejetih za izvajanje navedene uredbe. Komisija nato Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju Uredbe v 12 mesecih po koncu vsakega obdobja poročanja. Komisija v svojem poročilu oceni delovanje, učinkovitost in učinek Uredbe pri doseganju njenega cilja. V poročilu Komisije bi moral biti ocenjen tudi učinek na socialno-ekonomski razvoj Eskimov ali drugih avtohtonih skupnosti⁵.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32009R1007>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32015R1775>

³ <http://trade.ec.europa.eu/wtdispute/show.cfm?id=475&code=2>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32015R1850>

⁵ Glej uvodno izjavo 8 Uredbe (EU) 2015/1775.

Prvo poročilo Komisije o izvajanju Uredbe, ki zajema obdobje od 18. oktobra 2015 (datum začetka uporabe Uredbe (EU) 2015/1775) do 31. decembra 2018, je bilo sprejeto 10. januarja 2020⁶.

To poročilo zajema obdobje od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2022. Temelji na prispevkih držav članic EU, Združenega kraljestva ter treh priznanih organov v Kanadi in na Grenlandiji.

2. Ozadje

EU je leta 1983 v odziv na splošno zaskrbljenost zaradi letnega ubijanja nekaterih tjušnjih mladičev sprejela Direktivo Sveta 83/129/EGS⁷, da bi prepovedala uvoz v EU izdelkov iz dveh vrst tjušnjih mladičev, belokožuhastih mladičev sedlastih tjušnjev in modrohrbtih mladičev kapičastih tjušnjev. Prvotno je veljala do 1. oktobra 1985. Njena veljavnost je bila najprej podaljšana do 1. oktobra 1989, nato pa za nedoločen čas z Direktivo Sveta 89/370/EGS⁸.

Tjujnji se lovijo znotraj in zunaj EU ter uporabljajo za pridobivanje tako različnih izdelkov, kot so kapsule omega-3 ter oblačila, izdelana iz obdelane tjujnje kože in krzna. Državljeni in potrošniki so izrazili zaskrbljenost, da so na trgu morda prisotni izdelki iz tjušnjev, ki so bili proizvedeni iz živali, ubitih ali odrtih na način, ki povzroča trpljenje. V odziv na to je več držav članic sprejelo zakonodajo, ki ureja trgovino z izdelki iz tjušnjev, tako da prepoveduje uvoz in proizvodnjo takih izdelkov, medtem ko v drugih državah članicah ni bilo omejitev v trgovini s temi izdelki. Te razlike so negativno vplivale na delovanje notranjega trga in povzročile ovire v trgovini. Zato je EU sprejela Uredbo (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljnjem besedilu: Uredba), s katero je bila uvedena prepoved dajanja izdelkov iz tjušnjev na trg EU.

Hkrati so vlade in organizacije zunaj EU, ki zastopajo Eskime in avtohtona ljudstva, EU pozvale, naj v skladu z Deklaracijo Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev iz leta 2007 prizna, da je lov na tjujnje sestavni del socialne ekonomije, prehrane, kulture in identitete teh skupnosti, ki prispeva k njihovemu preživljanju in razvoju, na kar ne bi smeli negativno vplivati. Trdile so, da javnost glede lova na tjujnje, ki ga tradicionalno izvajajo Eskimi ali druge avtohtone skupnosti, nima enakih moralnih zadržkov kot glede lova na tjujnje, ki se izvaja predvsem za komercialne namene. Zato se je z Uredbo izjemoma dovolilo dajanje na trg izdelkov iz tjušnjev, pridobljenih z lovom, ki ga tradicionalno izvajajo Eskimi ali druge avtohtone skupnosti, če je bila ustrezno upoštevana dobrobit živali in je bilo trpljenje čim bolj zmanjšano. Izjema je bila omejena na lov, ki pomeni sredstvo za preživljanje teh skupnosti.

Z Uredbo iz leta 2009 se je izjemoma dovolilo tudi dajanje na trg izdelkov iz tjušnjev, če se je lov izvajal z izključnim namenom trajnostnega upravljanja morskih virov. Dovoljen je bil tudi priložnostni uvoz izdelkov iz tjušnjev, ki je sestavljen izključno iz izdelkov za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin.

Leta 2010 sta Kanada in Norveška pri Svetovni trgovinski organizaciji (STO) sprožili postopek za reševanje spora zoper Uredbo in njeno prvotno Izvedbeno uredbo (EU) št. 737/2010. STO je leta 2013 ugotovila, da je sistem EU v zvezi s tjujnji s tem, ko je prek izjem, povezanih z Eskimi in upravljanjem morskih virov, dovoljeval vstop nekaterih

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0004>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:31983L0129>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:31989L0370>

izdelkov iz tjujnjev na trg EU, škodljivo vplival na konkurenčne priložnosti kanadskih in norveških izdelkov v razmerju do izdelkov, uvoženih z Grenlandije, in domačih izdelkov EU. Takrat je namreč samo Grenlandija uradno zaprosila za priznanje organa za potrjevanje.

Da bi EU svoj sistem uskladila z rzsodbami STO, je sprejela Uredbo (EU) 2015/1775, s katero se je sistem EU v zvezi s tjujnji spremenil tako, da se je odpravila izjema, povezana z upravljanjem morskih virov. Odprava navedene izjeme ni posegla v pravico držav članic, da še naprej urejajo lov, ki je namenjen trajnostnem upravljanju morskih virov. Je pa tem državam članicam preprečila, da bi dovolile dajanje izdelkov iz tjujnjev, pridobljenih s takim lovom, na trg EU, razen če ti izdelki spadajo pod izjemo za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“, ki je ostala v veljavi. S spremenjeno uredbo se je tudi okreplila skladnost s cilji Uredbe, saj so bili pomisleki glede dobrobiti živali izrecno dodani kot pogoj za uporabo izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“.

Za zagotovitev enotnega izvajanja Uredbe je Komisija sprejela Izvedbeno uredbo, ki (i) določa zahteve za uvoz izdelkov iz tjujnjev za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin; (ii) navaja merila za priznanje organov, odgovornih za izdajanje potrdil o skladnosti z izjemo za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“, in (iii) opredeljuje vlogo pristojnih organov držav članic pri nadzoru potrdil in evidentiranju podatkov, vključenih vanje.

V skladu s členom 3(1a) Uredbe, kakor je bila spremenjena, mora biti izdelkom iz tjujnjev, ki se dajo na trg EU v okviru izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“, priloženo potrdilo, ki ga izda organ, ki ga je v ta namen priznala Evropska komisija, skladno s členom 3 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1850 (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba).

Evropska komisija je do zdaj priznala tri organe:

- grenlandsko ministrstvo za ribištvo, lov in kmetijstvo⁹ (zdaj oddelek za ribištvo in lov),
- vlado Nunavuta (Kanada)¹⁰,
- vlado Severozahodnih ozemelj Kanade.¹¹

3. Poročila držav članic EU

27 držav članic EU je bilo pozvanih, naj Komisiji predložijo nacionalna poročila tako, da izpolnijo vprašalnik. Nacionalno poročilo so predložile vse države članice razen treh (Francije, Grčije in Malte). Pod navedbo „vse države članice“ v nadaljevanju je torej treba razumeti „vse države članice razen treh, ki niso predložile poročila“. V tem oddelku so povzeti prejeti prispevki.

a) Pristojni organi

V skladu s členom 6(1) Izvedbene uredbe vsaka država članica imenuje enega ali več pristojnih organov, odgovornih za (a) preverjanje potrdil za uvožene izdelke iz tjujnjev na zahtevo carinskih organov; (b) nadzor nad izdajanjem potrdil priznanih organov, ki imajo sedež v zadevni državi članici in delujejo v njej, ter (c) hranjenje kopije potrdila, izdanega za

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32015D1027\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32015D1027(02))

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32020D2125>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32017D0265>

izdelke iz tjulnje, ki izvirajo iz lova na tjulnje v zadevni državi članici. Komisija je seznam imenovanih pristojnih organov objavila na svojem spletišču¹².

Čeprav doslej za izdajanje potrdil ni bil uradno priznan noben organ, ustanovljen in dejaven v EU, imajo nekatere države članice ljudstva, ki ustrezajo opredelitvi „Eskimov ali drugih avtohtonih skupnosti“, zato bi jim bilo dovoljeno loviti tjulnje zaradi preživljanja in dajati izdelke iz tjulnje na trg EU. Te države članice bi lahko zaprosile, da je eden od njihovih organov uradno priznan za izdajanje potrdil. V tem primeru bi bil ustrezen člen 6(1), točki (b) in (c), Izvedbene uredbe.

b) Izjema za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“

Danska in Estonija sta kot edini državi članici poročali, da so bili izdelki iz tjulnje dani na njen trg v skladu s pogoji, določenimi v izjemi za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“. Danski carinski organi so evidentirali uvoz izdelkov iz tjulnje z Grenlandije v skupni vrednosti 8 347 944 DDK (= 1 122 337 EUR po menjalnem tečaju 17. januarja 2023) in skupni količini 32 109 kg v primerjavi z 10 502 kg, sporočenima za prejšnje obdobje, ki je zajemalo tri namesto štiri leta. Estonija je prvič poročala o uvozu izdelkov iz tjulnje z Grenlandije v skupni vrednosti 1 555,67 EUR in skupni količini 34,16 kg. Izdelki, ki sta jih uvozili Danska in Estonija, so vključevali predvsem nesestavljene strojene ali obdelane tjulnje kože, pa tudi oblačila, oblačilne dodatke in druge izdelke iz tjulnje kože, kot so čevlji in škornji iz usnja tjulnje.

c) Izjema za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin

Carinski organi nobenega od pristojnih organov držav članic niso obvestili o morebitni težavi z občasnim uvozom izdelkov iz tjulnje za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin.

d) Aktivno oplemenitenje

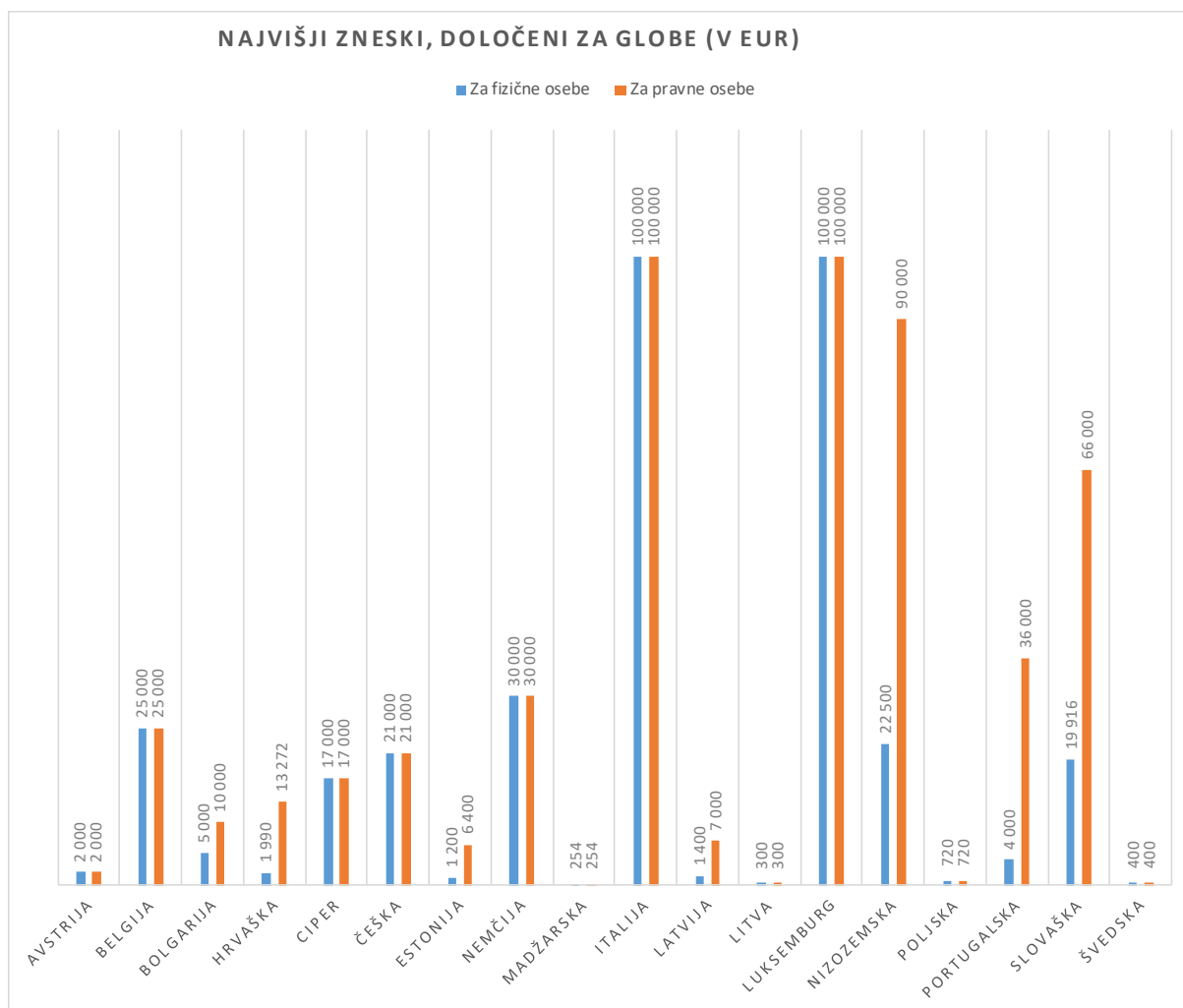
Uredba ne prepoveduje uvoza izdelkov iz tjulnje za predelavo in ponovni izvoz predelanega blaga. V Estoniji je proizvajalec obutve iz Kanade in Norveške uvozil strojene tjulnje kože (2 405 kosov leta 2019, 1 682 kosov leta 2020, 2 030 kosov leta 2021 in 1 875 kosov leta 2022), ki jih je aktivno oplemenitil in nato vse predelano blago ponovno izvozil.

e) Kazni in izvrševanje

Vse države članice so poročale, da imajo pravila glede kazni, ki se uporabljajo za kršitve določb Uredbe. Te kazni segajo od glob, zasegov in uničenja blaga (v vseh državah članicah) do zaporne kazni (na Cipru, Danskem, v Latviji in na Nizozemskem). V referenčnem obdobju takih kazni ni naložila nobena država članica.

Na spodnjem grafu so prikazani najvišji zneski, določeni za globe v 18 državah članicah, ki so sporočile te podatke. Pri osmih se zneski glob razlikujejo glede na to, ali je kršitev storila fizična ali pravna oseba. Na Danskem in Finskem najvišji znesek glob v nacionalni zakonodaji ni določen. V primeru kršitve Uredbe bi ga morali določiti pristojni organi.

¹² https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Opomba: Za Nizozemsko se zgornja najvišja zneska nanašata na kršitve, ki niso bile storjene namerno. V primeru namerne kršitve se lahko globa zviša na 90 000 EUR za fizične osebe in 900 000 EUR za pravne osebe.

Belgijski carinski organi so ustavili dva uvoza izdelkov iz tjulnjeve. V prvem primeru je šlo za paket, ki je bil poslan po pošti iz Združenih držav Amerike in je vseboval prehransko dopolnilo z izvlečkom tjulnje ščitnice (kapsule omega-3). V drugem primeru pa je šlo za tjulnjevo lobanjo, za katero niso bili predloženi potrebni dokumenti. Švedski carinski organi so opravili skoraj 4 000 dokumentacijskih pregledov uvoznih deklaracij. Sedem od njih naj bi vključevalo izdelke iz tjulnjeve, vendar so bile dejansko uporabljene napačne oznake kombinirane nomenklature¹³. Švedski carinski organi so te deklaracije popravili.

f) Informacije prek kode QR

Da bi se zagotovilo pravilno delovanje izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“ in izboljšala obveščenost o sistemu EU v zvezi s tjulnji, lahko priznani organi na izdelke iz tjulnjeve, ki jih potrdijo, namestijo oznako s kodo QR. Ta koda QR je povezava na spletišče¹⁴, kjer so na voljo informacije o sistemu EU v zvezi s tjulnji.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:282:FULL&from=SL>

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Petnajst držav članic (Belgija, Hrvaška, Češka, Danska, Estonija, Finska, Irska, Latvija, Litva, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Švedska) je poročalo, da so seznanjene z obstojem take kode QR, na nobeno od njih pa se carinski organi ali drugi izvršilni organi niso obrnili za nasvet v zvezi s kodo QR.

g) Lov na tjulnje v EU

Populacije tjulnjev v EU so večinoma skoncentrirane v Baltskem morju. Glede na celostno oceno stanja Baltskega morja, ki jo je opravila Komisija za varstvo morskega okolja Baltika¹⁵, znana tudi kot HELCOM, v Baltskem morju živijo tri vrste tjulnjev. Sivi tjulnji so prisotni v celotni regiji, medtem ko so baltski kolobarjasti tjulnji omejeni na vzhodno in severno Baltsko morje, navadni tjulnji pa na jugozahodno Baltsko morje in Kattegat.

Cilj direktive o habitatih¹⁶ je prispevati k zagotavljanju biotske raznovrstnosti z ohranjanjem naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst v EU. Priloga II k navedeni direktivi, v kateri so našteve vrste, za katere je treba določiti in upravljati posebna ohranitvena območja, vključuje vrste:

- *Halichoerus grypus* (sivi tjuljenj),
- *Monachus monachus* (sredozemska medvedjica),
- *Phoca/Pusa hispida botnica* (baltski kolobarjasti tjuljenj),
- *Phoca/Pusa hispida saimensis* (sajmenski kolobarjasti tjuljenj),
- *Phoca vitulina* (navadni tjuljenj).

Sredozemska medvedjica in sajmenski kolobarjasti tjuljenj sta prednostni vrsti in sta zato tudi navedena v Prilogi IV k direktivi o habitatih, kar pomeni, da morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe za vzpostavitev sistema strogega varstva teh vrst. V Prilogi V so navedene še tri druge vrste (sivi tjuljenj, baltski kolobarjasti tjuljenj in navadni tjuljenj), kar pomeni, da bi morale države članice sprejeti ukrepe za zagotovitev, da sta njihov odvzem iz narave in njihovo izkoriščanje združljiva z ohranjanjem ugodnega stanja ohranjenosti.

Ker odprava izjeme za „trajnostno upravljanje morskih virov“ iz prvotne uredbe ni posegla v pravico držav članic, da še naprej urejajo lov, ki se izvaja v ta namen, so v obdobju poročanja na ozemlju Danske, Estonije, Finske in Švedske lovili kolobarjaste, navadne in sive tjulnje. Navedene štiri države članice so v svojih poročilih na kratko opisale namen lova, pogoje, v katerih je potekal, uporabljeno metodo, kako je bila ustrezno upoštevana dobrobit živali ter kakšen je bil učinek tega lova na populacijo tjulnjev, ekosisteme in človekove dejavnosti. Spodnje besedilo odraža stališča iz štirih nacionalnih poročil.

Na **Danskem** ni lovske sezone ali kvote za lov tjulnjev. Odstrel tjulnjev se lahko dovoli le z odstopanjem v polmeru 100 metrov od ribolovnega orodja ter zunaj obdobja parjenja in goljenja, da se prepreči resna škoda v ribištvu. Poleg tega je odstrel sivih tjulnjev na območjih Natura 2000, določenih za to vrsto, prepovedan. Od leta 2018 so bila odobrena tudi odstopanja za odstrel tjulnjev v vodotokih, kar pozitivno vpliva na prizadete plemenske staleže ribjih populacij. Odstopanje za odstrel je mogoče ob uporabi puške odobrenega kalibra, za katero je treba opraviti poseben preizkus puške in pridobiti dansko dovoljenje za lov. Lovci so pozvani, naj merijo v glavo za takojšnjo usmrtitev. V Bornholmu je sive tjulnje dovoljeno streljati skozi vse leto, saj tam ni območij parjenja. Populacije tjulnjev na Danskem spremljajo z letnim štetjem. Danska je poročala, da število tjulnjev, odstreljenih v okviru

¹⁵ <http://stateofthebalticsea.helcom.fi/biodiversity-and-its-status/marine-mammals/>

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:01992L0043-20130701>

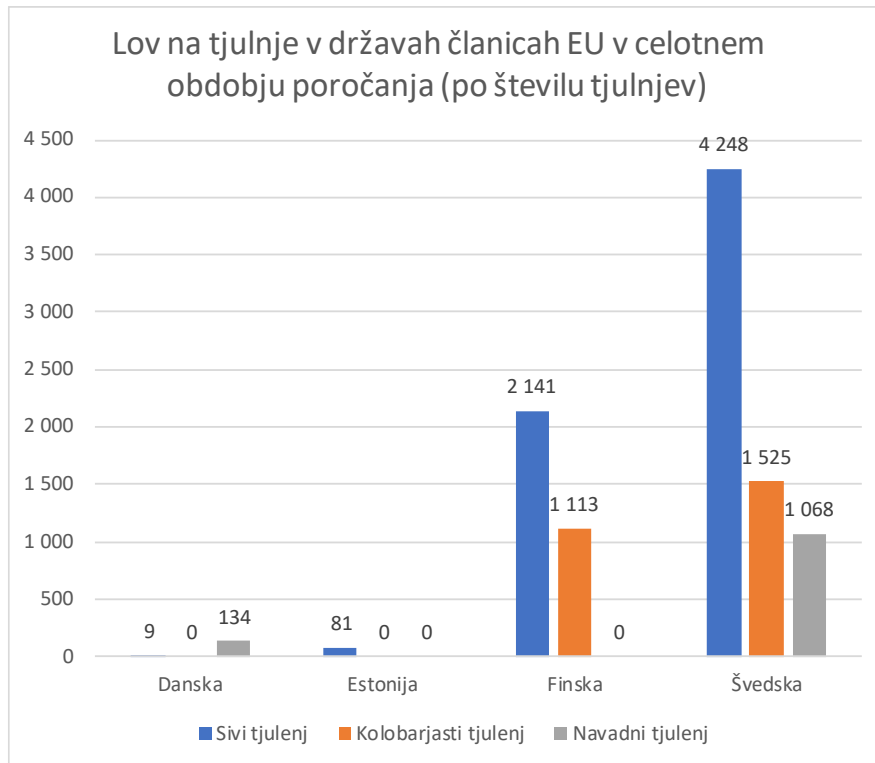
odstopanja, v obdobju poročanja (134 navadnih tjulnjev in devet sivih tjulnjev) ni bistveno vplivalo na velikost populacije.

V **Estoniji** je tjulnje dovoljeno loviti zaradi zagotavljanja trajnostnega upravljanja morskih virov ter preživljanja lovcev in družin iz lokalnih skupnosti z majhnih estonskih otokov, da se ohranijo njihova kulturna dediščina in tradicije. Lov na tjulnje je strogo reguliran, dobrobit živali pa v celoti upoštevana. Lov na tjulnje se lahko izvaja le na določenih območjih med lovsko sezono, lovci pa morajo opraviti strelski preizkus ter uporabiti posebno orožje in strelivo. Na podlagi najnovejšega estonskega poročila o spremljanju se število sivih tjulnjev v estonskih vodah povečuje, pri čemer so največje število sivih tjulnjev v zadnjih 20 letih v Baltskem morju zabeležili leta 2021. Estonija je poročala, da je lov v majhnem obsegu, omejen na letno kvoto 1 % populacije tjulnjev, ki je v obdobju poročanja pomenila 55 tjulnjev na leto, potreben, da se zmanjša škoda v ribištvu, ni pa dovoljen na posebnih zaščitnih območjih, določenih za sivega tjulnja.

Na **Finskem** se lov na tjulnje izvaja zaradi trajnostnega upravljanja morskih virov, da se prepreči škoda v komercialnem ribištvu. Za sive in kolobarjaste tjulnje so določene kvote za lov. V obdobju poročanja je bila kvota za lov na sive tjulnje na celinskem delu Finske 1 050 tjulnjev na leto. Povprečna kvota za lov na kolobarjaste tjulnje na območju Botnijskega zaliva je v istem obdobju znašala 335 tjulnjev na leto, povprečna kvota za lov na sive tjulnje na Alandskih otokih, ki so avtonomna pokrajina Finske, pa je znašala 480 tjulnjev na leto. Za lov na tjulnje veljajo tudi lovska sezona, posebne tehnične značilnosti strelnega orožja in streliva ter opravljeni preizkus s predhodnim tečajem o lovski etiki, da se uporabi način ubijanja, ki povzroči takojšnjo smrt. Lov na ogrožene populacije tjulnjev (npr. na kolobarjastega tjulnja v Finskem zalivu in Arhipelaškem morju) ni dovoljen. Finska je poročala, da ocenjeno letno povečanje populacije tjulnjev presega število ulovljenih tjulnjev in da obstajajo dokazi, da tjulnji jedo ribe iz ribolovnega orodja, razen če je to orodje zaščiteno pred tjulnji. Vendar pa je mogoče samo pasti, kogole (dolge vrečaste ribiške mreže, ki jih odprte držijo obroči) ali podobno opremo delno zaščititi pred tjulnji, obenem pa ohraniti donosen komercialni ribolov. Tjulnji pojedjo od 3 kg do 5 kg rib na dan, kar lahko ogrozi ribje vrste ali populacije, zaščitene z zakonodajo EU ali nacionalno zakonodajo. Zaradi plenjenja tjulnjev se je v zadnjih desetletjih količina zabodnih mrež v rekreacijskem in komercialnem ribolovu na bolj oddaljenih otokih zmanjšala za 30–40 %, na nekaterih območjih pa se sploh ne uporabljajo več. Pozitiven učinek lova na tjulnje v bližini ribolovne opreme je le začasen, saj se novi tjulnji pojavijo v nekaj dneh ali celo urah. Zato lov na tjulnje ne more biti edini način za ublažitev težav, ki jih povzročajo tjulnji.

Upravljanje prostoživečih živali na **Švedskem** vključuje lov z dovoljenjem na sive tjulnje od leta 2020 in na navadne tjulnje od leta 2022 ter zaščitni lov kolobarjastih tjulnjev. Zaščitni lov je dovoljen in strogo reguliran na območjih, na katerih vse večja populacija tjulnjev povzroča resno škodo v lokalnem ribištvu, uničuje ribolovno opremo in se hrani z ulovom. V nasprotju z zaščitnim lovom lov z dovoljenjem ni omejen na območja, na katerih tjulnji povzročajo škodo v ribištvu. Vzpostavljena je kvota za lov. Povprečna kvota za lov na sive tjulnje je v obdobju poročanja znašala 1 692 tjulnjev na leto, od tega 712 navadnih tjulnjev in 346 kolobarjastih tjulnjev. Strelivo je strogo regulirano, uporabljeni način ubijanja mora povzročiti takojšnjo smrt in preprečiti nepotrebno trpljenje, pri lovu na tjulnje z ladje pa mora ladja mirovati. Potekajo raziskave za razvoj ribiške opreme, ki bi bila zaščitena pred tjulnji. Švedska je poročala, da število tjulnjev, ulovljenih za zaščito ribiškega sektorja, predstavlja le majhen delež populacije tjulnjev.

Na spodnjem grafu je prikazano skupno število tjulnjev, ki so jih v obdobju poročanja ulovile štiri države članice EU, ki so ta lov dovolile zaradi trajnostnega upravljanja morskih virov. Na Finskem in Švedskem so kvote določene za lovsko sezono in ne za koledarsko leto. Lovska sezona se začne jeseni in konča naslednje leto spomladi. V skladu z direktivo o habitatih so države članice odgovorne za zagotovitev, da je odvzem osebkov vrst, navedenih v Prilogi V k Direktivi, združljiv z vzdrževanjem ugodnega stanja ohranjenosti teh vrst.

V **Latviji** so bile v obdobju poročanja prejete vloge za lov na tjulnje, vendar so bile zavrnjene. Po nedavni odobritvi načrta za upravljanje tjulnjev je od leta 2023 dovoljen lov na majhno število odraslih sivih tjulnjev, da se prepreči škoda v ribištvu, kadar ni mogoče najti alternativne metode.

h) Splošna ocena držav članic EU

Države članice so bile pozvane, naj izvedejo splošno oceno treh vidikov Uredbe na svojem ozemlju: njenega delovanja (zmožnosti za izvajanje njene redne funkcije), učinkovitosti (zmogljivosti, da se doseže zeleni izid) in učinka (npr. spremenjeni trg za izdelke iz tjulnjev).

Osem držav članic (Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Madžarska, Irska, Litva in Slovaška) je navedlo, da na njihovem ozemlju v obdobju poročanja ni bilo trgovine z izdelki iz tjulnjev in da zato niso mogle oceniti delovanja, učinkovitosti in učinka Uredbe. Pet držav članic (Nemčija, Italija, Luksemburg, Romunija in Slovenija) ocene ni predložilo.

Sedem držav članic (Avstrija, Belgija, Danska, Nizozemska, Poljska, Portugalska in Španija) meni, da Uredba ustreza svojemu namenu in da imajo njihovi carinski organi vzpostavljene postopke za njeno pravilno izvajanje. Do zdaj še niso imele težav z Uredbo. Nizozemska se je zavezala, da bo v zvezi s tem okrepila sodelovanje med svojimi pristojnimi organi in carinskimi organi.

Estonija, Finska, Latvija in Švedska menijo, da Uredba dobro deluje kot sredstvo za nadzor trgovine z izdelki iz tjujnjev, vendar njen učinek presega predvideni namen. Menijo, da je prepoved prispevala k sedanjemu slabemu stanju obalnega ribolova in znatno zmanjšala vrednost tjujnjev kot vrste divjadi. Po njihovem mnenju je pomembno, da se upravljanje populacij tjujnjev vključi v načrte upravljanja voda EU, ki temeljijo na ekosistemih. Trdijo, da svoje populacije tjujnjev pozorno spremljajo in da je imelo majhno število tjujnjev, ulovljenih v obdobju poročanja, skoraj zanemarljiv učinek na velikost njihove populacije in stanje ohranjenosti. Te države članice menijo, da lov na tjujnje, ki se izvaja zaradi trajnostnega upravljanja morskih virov, ob polnem spoštovanju dobrobiti živali in uporabi vseh delov ulovljene živali, namesto da se ti zavržejo, ne bi smel povzročati moralnih pomislekov javnosti. V skladu s švedsko lovsko etiko je treba žival uloviti na human način, pridobljeni vir pa je treba v celoti izkoristiti, da se lov šteje za sprejemljivega. Ker morajo lovci na tjujnje, potem ko poberejo, kar potrebujejo za osebno uporabo, ta dragoceni vir uničiti ali zavreči, Švedska meni, da je prepoved v nasprotju s to etiko in zmanjšuje privlačnost lova na tjujnje. Te države članice so poudarile, da vse večja populacija tjujnjev povzroča škodo na ribolovnem orodju in ulovu, saj vse vrste rib okuži s črvi tjujnjev, ubija pristaniške rjave pliskavke ter lovi velike odrasle trske, losose, morske postrvi in ščuke, kar ima gospodarske posledice za rekreacijski ribiški turizem. Švedska je za izboljšanje razmer leta 2020 sprejela nacionalni odlok, ki določa, da je v primeru zakonitega ulova samca sivega tjujnja, ki povzroča škodo v ribištvu ali akvakulturi, oškodovanec upravičen do finančne pomoči za ustrezno predelavo trupa. Na Finskem je zaradi škode, ki jo povzročijo tjujnji, prizadetih približno 350–400 ribičev na leto. Nadomestijo se lahko stroški, ki nastanejo pri reševanju in oddaji trupov zakonito ulovljenih tjujnjev v odobreni objekt za uničenje. Za sam lov se stroški ne nadomestijo. Podpora je namenjena spodbujanju večjega lova na tjujnje, vendar Finska meni, da bi bila odprava prepovedi trgovanja s tjujnji še močnejša spodbuda. Prav tako bi odpravila potrebo po nadomestilu in s tem povezane upravne stroške.

Estonija, Finska, Latvija in Švedska priznavajo, da trgovina z izdelki iz tjujnjev nikoli ni bila velik sektor z znatnim gospodarskim prometom. Na obalnih območjih pa lahko prispeva kot vir dohodka in krepi kulturne vrednote. Odprava prepovedi bi pripomogla k izkoriščanju tega potenciala, ustvarila nacionalni trg in izvozne možnosti za izdelke iz tjujnjev ter povečala vrednost izdelkov iz tjujnjev in celo obseg uvoza v EU iz eskimskih ali drugih avtohtonih skupnosti, saj dajanje izdelkov iz tjujnjev na trg EU ne bi več zmotno veljalo za popolnoma prepovedano. Te države članice trdijo, da bi bilo treba lokalnim skupnostim v EU dovoliti prodajo majhnega obsega v obliki domače obrti, da se nadomestijo stroški lova ter predstavijo ustvarjalnost in tradicije teh skupnosti. Če odprava prepovedi ne bo mogoča, se Estonija, Finska, Latvija in Švedska zavzemajo za preučitev ponovne uvedbe izjeme zaradi trajnostnega upravljanja morskih virov za države članice, ki v svoje načrte upravljanja prostoživečih živali vključijo zaščitni lov na tjujnje in lov na tjujnje z dovoljenjem. Švedski parlament je leta 2019 vlado pozval, naj si prizadeva za odpravo prepovedi ali vsaj za izjemo od prepovedi.

4. Poročilo Združenega kraljestva

V okviru tekočega kroga poročanja je bilo Združeno kraljestvo še vedno pozvano, naj Komisiji predloži nacionalno poročilo. Obdobje poročanja za Veliko Britanijo je trajalo od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2020, tj. do konca prehodnega obdobja, o katerem sta se EU in Združeno kraljestvo skupaj dogovorila po izstopu Združenega kraljestva iz EU. Obdobje

poročanja za Združeno kraljestvo v zvezi s Severno Irsko je bilo enako kot za države članice EU (tj. do konca leta 2022) na podlagi Windsorskega okvira¹⁷, ki vključuje uredbo o tjušnjih.

Zato so se spodnji elementi za Veliko Britanijo uporabljali do konca prehodnega obdobja, za Združeno kraljestvo pa se še naprej uporabljajo v zvezi s Severno Irsko.

Uredba EU se izvaja z uredbo Združenega kraljestva o izdelkih iz tjujnjev iz leta 2010. Britanski davčni urad, ministrstvo za notranje zadeve in obmejna policija morajo ravnati v skladu z zakonodajo EU in domačo zakonodajo ter ustreznimi smernicami glede sistema v zvezi s tjujnji. Vzpostavljeni so postopki za učinkovito delovanje Uredbe EU.

Pravila o kaznih so določena v uredbi o izdelkih iz tjujnjev iz leta 2010. Kdor stori kršitev, se kaznuje z globo, ki ne presega 75 000 GBP. Enak najvišji znesek velja za globe, naložene pravnim osebam.

V obdobju poročanja na trg Združenega kraljestva ni bil dan noben izdelek iz tjujnjev v okviru izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“.

Združeno kraljestvo je poročalo, da na njegovem ozemlju ni lova na tjujnje, saj so morski sesalci, vključno s tjujnji, zaščiteni z zakonodajo, ki določa, da je naklepno ubijanje, poškodovanje ali odvzem prostoživečih morskih sesalcev kaznivo dejanje.

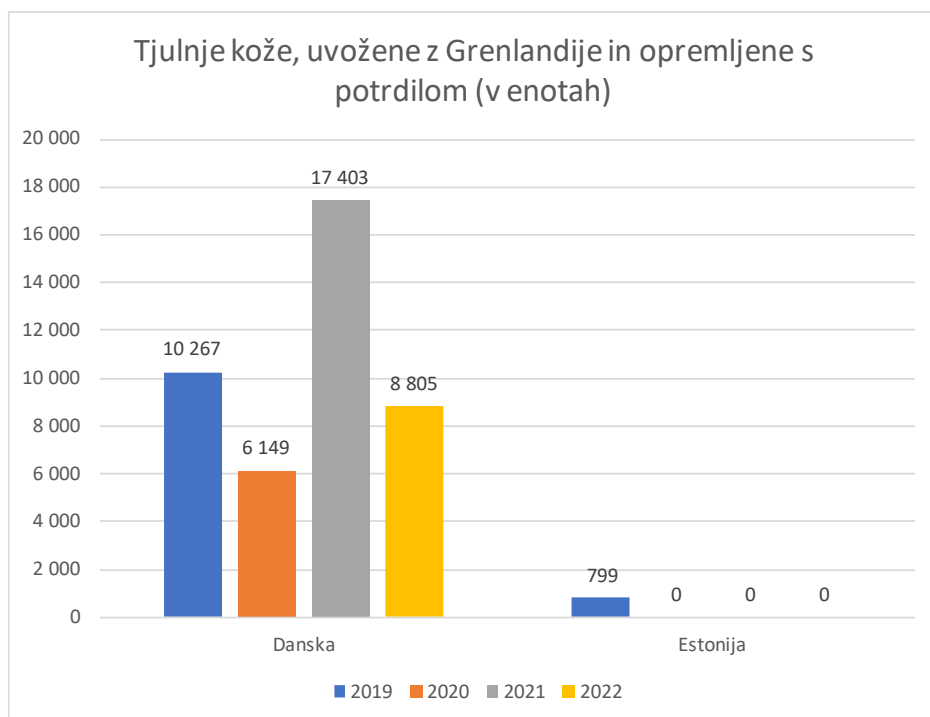
5. Poročila priznanih organov

V okviru tekočega kroga poročanja so bili priznani organi Kanade in Grenlandije pozvani, naj izpolnijo vprašalnik. Obdobje poročanja je bilo enako kot za države članice EU, tj. od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2022.

a) Potrdila

Grenlandsko ministrstvo za ribištvo in lov je izdalo potrdila, ki so bila priložena kožam kolobarjastih in grenlandskih tjujnjev, danih na trg EU na Danskem in v Estoniji. Na spodnjem grafu je prikazano število enot tjujnjev, ki sta jih ti državi članici EU uvozili z Grenlandije v obdobju poročanja. Grenlandsko ministrstvo za ribištvo in lov je omenilo tudi izvoz 281 tjujnjev v Italijo in 18 tjujnjev v Portugalsko v letu 2019, vendar ustrezni pristojni organi EU o tem uvozu niso poročali.

¹⁷ Od 24. marca 2023 se Protokol o Irski/Severni Irski na podlagi Skupne izjave št. 1/2023 Unije in Združenega kraljestva v skupnem odboru, ustanovljenem s Sporazumom o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irka iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo imenuje Windsorski okvir.

Vlada Nunavuta (Kanada) je samo leta 2020 izdala dve potrdili, ki sta bili priloženi dvema lobanjama in dvema kožama kolobarjastih tjulnjev, izvoženim v Belgijo, ter eni popolni lobanji tjulnja z dvema podočnikoma, izvoženi v Italijo. Zadevni pristojni organi EU o tem uvozu niso poročali.

Vlada Severozahodnih ozemelj Kanade je samo v letu 2022 izdala dve potrdili, ki sta bili priloženi enemu plašču s krzveno obrobo za Češko republiko in enemu za Francijo. Tudi v tem primeru zadevni pristojni organi EU o tem uvozu niso poročali.

Priznani organ Nunavuta je navedel več težav s potrdili in EU pozval, naj preuči, ali bi bilo sprejemljivo, da (1) izda eno samo potrdilo za več kožuhov; (2) izda potrdilo nosilcem domače obrti iz Nunavuta, ki dokažejo, da pri svojem delu uporabljajo le tjulnje kože, ki so jih z lovom pridobili Eskimi; (3) ne bi bil zavezan navesti imena države članice EU, v kateri bo izdelek dan na trg, in (4) razišče druge načine dokazovanja eskimskega porekla, ki niso fizično potrdilo, na primer z žigom, vtisnjenim na kožuhe, ali z etiketami s kodo QR in reliefnim žigom vlade Nunavuta, ki ga je skorajda nemogoče ponarediti.

Vlada Severozahodnih ozemelj je leta 2021 razvila program potrjevanja tjulnjev, da bi opredelili izdelke iz tjulnjev, ki so jih ulovili eskimski/inuvialuitski lovci in jih izdelali Eskimi/Inuvialuiti/avtohtono prebivalstvo s Severozahodnih ozemelj. Ko je izdelek iz tjulnjev dokončan, se nanj pritrdi oznaka za potrditev tjulnjev (glej spodaj).

Priznani organ Severozahodnih ozemelj meni, da bi morali biti kožuhi iz tjulnjev, ki jih ulovijo Eskimi/Inuvialuiti na Severozahodnih ozemljih, samodejno potrjeni in da bi morala EU zagotoviti finančno ali tehnično podporo za operacionalizacijo izjeme. Kazni zaradi neskladnosti so vzpostavljene in do zdaj niso bile potrebne.

b) Lov na tjulnje v okviru izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“

Člen 3(1) Uredbe, kakor je bila spremenjena, dovoljuje dajanje na trg samo, če so izdelki iz tjulnjev pridobljeni z lovom, ki ga zaradi preživljanja tradicionalno izvajajo Eskimi ali druge avtohtone skupnosti, in če je ustrezno upoštevana dobrobit živali.

V zvezi s tem so priznani organi navedli tri glavna načela, po katerih se Eskimi in Inuvialuiti ravnaajo pri lovu na tjulnje: (1) trajnosten ulov, pri čemer so viri zaščiteni pred prelovom in upravljani tako, da se ohranja prostor tjulnjev znotraj globalnega ekosistema; (2) uporaba celotne živali, pri čemer meso zagotavlja hrano, kožuhi se uporabijo za oblačila, olje pa je bogat vir omega-3 maščobnih kislin, in (3) human ulov, pri čemer je treba s tjulnji ravnati spoštljivo in jih loviti le za potrebni namen, sam uboj pa mora biti čist in hiter.

c) Obdelava podatkov in varstvo osebnih podatkov

Vsi trije priznani organi uporabljajo elektronski sistem za izmenjavo in evidentiranje podatkov v potrdilih. Nobeden od njih ni poročal o težavah v zvezi z varstvom osebnih podatkov v času obdelave potrdil.

d) Informacije prek kode QR

Komisija se je strinjala z zahtevo Grenlandije, da se na izdelke iz tjulnjev namesti oznaka s kodo QR, da bi se izboljšalo obveščanje potrošnikov o obstoju in legitimnosti izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“ ter olajšalo dajanje na trg EU. Ta koda QR je povezava na spletišče¹⁸, kjer so na voljo informacije o sistemu EU v zvezi s tjulnji.

Podjetje Great Greenland kodo QR namešča na vse svoje tjulnje kože. Lokalni nosilci domače obrti ali male šivalnice lahko poleg kode QR dodajo tudi svoj logotip. Nunavut ima kodo QR s povezavo do informacij o izjemi v sistemu EU v zvezi s tjulnji. Koda QR se namesti na vse potrjene izdelke in je po potrebi na voljo nosilcem domače obrti. Na Severozahodnih ozemljih se na izdelke iz tjulnjev, izdelane iz dokumentiranih/potrjenih kožuhov, namesti koda QR.

¹⁸ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

e) Splošna ocena priznanih organov

Priznani organi so bili pozvani, naj predložijo oceno treh vidikov Uredbe in izjeme za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“ na svojem ozemlju: delovanja in učinkovitosti izjeme, učinka Uredbe na socialno-ekonomski razvoj Eskimov ali drugih avtohtonih skupnosti ter učinka Uredbe na njihove populacije tjulnjev.

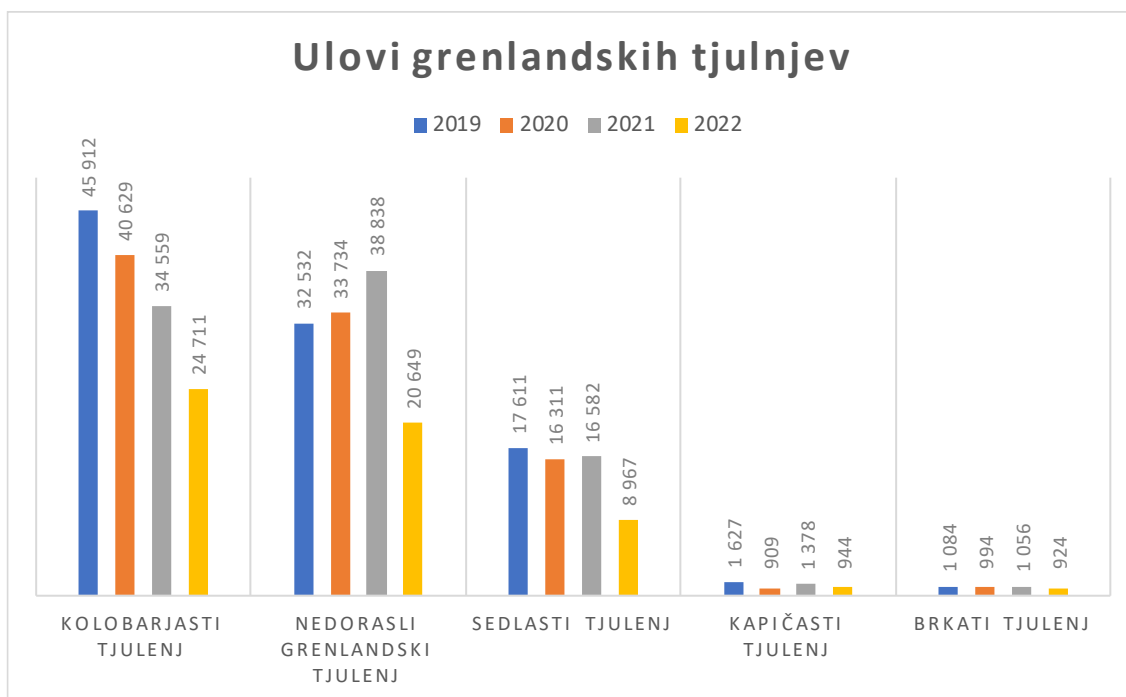
Grenlandija pozdravlja zavezanost EU k spoštovanju in spodbujanju pravic avtohtonih ljudstev, vključno s pravico do svobodnega opravljanja njihovih gospodarskih dejavnosti. Vendar pa meni, da sistem EU v zvezi s tjulnji v praksi škodljivo vpliva na te skupnosti. Prepričana je, da je treba ozaveščati in izboljšati obveščenost evropskih državljanov o zakonitosti trgovine z izdelki iz tjulnjev, ki jih ulovijo Eskimi ali druge avtohtone skupnosti, da bi se obnovilo zaupanje potrošnikov v izdelke iz tjulnjev z Grenlandije.

Nunavut se s tem strinja in želi potrdilo nadomestiti z majhnimi oznakami s kodo QR. Meni, da so zahteve po potrjevanju za eskimske proizvajalce in kupce v EU preveliko breme in odvračilni dejavnik. Nunavut bi pozdravil podporo EU pri ozaveščanju proizvajalcev EU, muzejev in prodajalcev na drobno v zvezi z obstojem in delovanjem izjeme.

Neposredne koristi izjeme za Eskime bi se na Severozahodnih ozemljih znatno izboljšale, če bi se EU strinjala, da bi vsi tjulnji, ki jih ulovijo Eskimi/Inuvialuiti na Severozahodnih ozemljih, veljali za skladne in bili tako samodejno potrjeni. Raven lova zaradi preživljanja je ostala precej stalna, domači in lokalni trg izdelkov in surovin iz tjulnjev pa sta v zadnjem ciklu poročanja ostala zdrava. Vendar je izvozni trg omejen ali ne obstaja.

Na Grenlandiji sta lov na tjulnje in trgovina z izdelki iz tjulnjev temeljnega socialno-ekonomskega in kulturnega pomena za eskimske skupnosti. Med letoma 2019 in 2022 se je število tjulnjev, prodanih strojnari Great Greenland A/S, v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja povečalo za skoraj 6 %, vendar je še daleč od ravni pred uvedbo prepovedi EU.

Skupno število tjulnjev, ulovljenih na Grenlandiji med letoma 2019 in 2021, se je v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja zmanjšalo za 6 %. Na spodnjem grafu so prikazani ulovi tjulnjev na Grenlandiji po vrstah v štirih letih obdobja poročanja. Podatki ne vključujejo zadnjih treh mesecev leta 2022.

Vrednost kož kolobarjastih tjulnjev, nedoraslih grenlandskih tjulnjev in sedlastih tjulnjev, prodanih strojnari Great Greenland, v obdobju poročanja prav tako ni dosegla ravni pred uvedbo prepovedi EU.

Grenlandsko ministrstvo za ribištvo in lov se sprašuje o logiki, na kateri temelji sistem v zvezi s tjulnji, in navaja, da bi bil trajnosten lov na tjulnje ob polnem upoštevanju dobrobiti živali možen tudi brez tega sistema. Ministrstvo je zaskrbljeno, da ni bila izvedena predhodna ocena, in sicer niti glede zaznanih pomislekov današnjih evropskih državljanov, kar je osnovna utemeljitev Uredbe, niti glede možnih načinov obravnavanja morebitnih pomislekov, ki manj omejujejo trgovino. Ministrstvo je tudi zaskrbljeno, da se s sistemom EU v zvezi s tjulnji kljub izjemi za Eskime ne uresničuje koncept modrega gospodarstva, ki ga EU podpira pri vseh vidikih trajnostne rabe živih virov, razen pri tjulnjih.

V Nunavutu in na Severozahodnih ozemljih so bili celoleten lov, potrošnja, oblikovanje in prodaja izdelkov iz tjulnjev dolgoletni sestavni del kulturnega izraza in gospodarskega preživljanja eskimske/inuvialuitske družbe. Danes so Eskimi/Inuvialuiti odvisni od tjulnjev, da si zagotovijo varno preskrbo s hrano in dohodek na ozemlju, kjer so cene v trgovini kupljene hrane najvišje, priložnosti za zaposlitev pa omejene. Eskimi/Inuvialuiti svoje izdelke iz tjulnjev večinoma tržijo lokalno in jih ne izvažajo v EU. Med glavnimi razlogi za to so strah pred kršitvijo sistema EU v zvezi s tjulnji, ovire za trgovanje, ki so posledica same prepovedi (izguba interesa kupcev, pomanjkanje stikov s potencialnimi kupci), neizkušnost z mednarodno trgovino in zmeda glede potrjevanja kožuhov v primerjavi s potrjevanjem izdelkov iz potrjenih kožuhov. Uredba do zdaj ni imela pozitivnega učinka na socialno-ekonomski razvoj Eskimov/Inuvialuitov. Sistem EU v zvezi s tjulnji je odprl nove možnosti, vendar velja za nadzorovan instrument.

Po mnenju Nunavuta in Severozahodnih ozemelj Uredba ni vplivala na populacije tjulnjev, niti se zaradi izjeme ni povečal ulov. Ta je potekal in še naprej poteka v skladu s predpisi o ulovu in z eskimskimi/inuvialuitskimi vrednotami.

6. Sklepna ugotovitev

Zdi se, da je Uredba učinkovita pri preprečevanju dajanja na trg EU izdelkov iz tjulnjev, za katere ne velja izjema za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“. Države članice so določile kazni za kršitve, vendar jih še niso naložile. Samo Belgija je poročala o neskladnem uvozu, ki je bil ustavljen na carini.

Kot je že bilo izraženo v prejšnjih poročilih, bi države članice EU pozdravile ponovno uvedbo izjeme za „trajnostno upravljanje morskih virov“ za Baltsko morje, ki je bila leta 2015 odpravljena, da bi Uredbo uskladili z rzsodbo Svetovne trgovinske organizacije. Menijo, da ima prepoved negativne socialno-ekonomske učinke v državah članicah EU na območju Baltskega morja.

Priznani organi v Kanadi menijo, da se Uredba v EU dojema kot popolna prepoved trgovine z izdelki iz tjulnjev, da izjema za „Eskime ali druge avtohtone skupnosti“ v EU ni dovolj znana in da to vpliva na gospodarski razvoj njihovih eskimskih/inuvialuitskih skupnosti. Izvoz izdelkov iz tjulnjev iz Kanade v EU je zanemarljiv. Grenlandija izdelke iz tjulnjev še naprej izvažata v EU, predvsem na Dansko. O majhnem številu uvozov z Grenlandije in iz Kanade ustrezni pristojni organi EU niso poročali.

Komisija bo leta 2024 začela izvajati oceno uredbe o trgovini z izdelki iz tjulnjev in direktive o tjulnjih, da bi ocenila njuno delovanje, učinkovitost in učinek glede na njune cilje ter ali še vedno ustrezata svojemu namenu. To bo vključevalo oceno njunega socialno-ekonomskega učinka in učinka na populacije tjulnjev. Komisija bo na podlagi ugotovitev ocene preučila, ali so potrebni nadaljnji ukrepi.